

Luottosalkkua ja korkoriskin hallintaa koskeva katsaus sekä valtioneuvoston päätös lainanottovaltuudesta vuodelle 2024

KPHVAHAL 12.06.2023 § 160
2193/00.02.01/2023

Valmistelija talousjohtaja Helinä Saarela

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen rahoitustoiminnassa sovellettava korkoriskien hallintapolitiikka on hyväksytty Aluehallituksessa 18.11.2022 (KPHVAHAL 12.06.2023 § 189). Hallintapolitiikan mukaisesti talousjohtaja vastaa politiikan toteutumisen seuraamisesta, tekee tarvittavat toimenpiteet korkoriskin suojaamiseksi ja raportoi asiasta vuosittain aluehallitukselle. Tässä aluehallituskäsittelyssä talousjohtaja Helinä Saarela:

- Antaa tiedoksi luottosalkun keskeiset luvut sekä salkun korkoriskitilanteen
- Tuo aluehallitukselle tiedoksi valtioneuvoston päätöksen vuoden 2024 lainanottovaltuudesta 0 €. Talousjohtaja raportoi aluehallitukselle, se mitä tarkoittaa lähivuosien investoinneille.

Nostoja oheisaineistona olevasta esityksestä

Luottosalkku, korkokulut ja korkoriski

Yli 12 kk mittaisten, rahalaitoksilta otettujen velkakirjaluottojen yhteismäärä kuntayhtymästä hyvinvointialueeksi siirryttäessä per 31.12.2022 oli 59,5 miljoonaa euroa. Luottojen maksusuunnitelmien mukaisten lyhennysten jälkeen luottosalkun koko per 6/2023 on 57,5 miljoonaa euroa.

Luottosalkun arvioidut korkokulut vuonna 2023 (ilman uusien lainojen nostoa tai uusia korkosuojauksia) ovat 1,1 miljoonaa euroa. Aluevaltuuston 29.5.23 hyväksymän lisätalousarvion mukaiset korkokulut 2023 ovat 900.000 euroa. Talousarviolitystä ei kuitenkaan ole odotettavissa, sillä olemme määräaikaistalletusten kautta saamassa kassavaroista vähintään 300.000 euron korkotuotot vuodelle 2023.

Noin 70 % luottosalkun pääomasta on sidottu kiinteään tai kiinteäjaksoiseen (=korontarkistus yli 12 kk kuluttua) korkoon tai koronvaihtosopimuksella vaihdettu kiinteäkorkoiseksi. Luottosalkun suojausaste (=kiinteän koron osuus luottosalkusta edellä kuvatulla tavalla laskien) täyttää Soiten korkoriskin hallintapolitiikan mukaiset linjaukset. Suojausasteen lisäksi Soiten korkoriskin hallintapolitiikassa linjataan, että lainasalkun korkosidonnaisuusajan tulee olla pääsääntöisesti välillä 2–8 vuotta. Luottosalkun keskimääräinen korkosidonnaisuusaika per 6/2023 on 3,27 vuotta. Myös tältä osin luottosalkku täyttää politiikan linjaukset.

Osana jatkuvaa taloussuunnittelua seuraamme luottosalkun suojausastetta ja keskimääräistä korkosidonnaisuusaikaa. Uusia luottoja nostettaessa katsomme, kumpi korkosidonnaisuus on luottosalkun kokonaistilanteen sekä korkomarkkinaennusteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaisempi. Tarvittaessa muokkaamme luottosalkun suojausastetta pankin kanssa solmittavilla koronvaihtosopimuksilla. Tyypillisin koronvaihtosopimus on sopimus, jossa vaihtuvakorkoista lainakantaa muutetaan kiinteäkorkoiseksi koronvaihtosopimuksen nimellisarvoa vastaavalla määrällä (=pääoma ei liiku, vain korkovirrat liikkuvat). Soitella on yksi kuntayhtymän aikana tehty koronvaihtosopimus, jolla luottosalkun kiinteäkorkoisuutta on kasvatettu.

Kiinteäkorkoisuus pienentää korkokulujen vuosittaista vaihtelua ja tuo siten ennustettavuutta korkokulujen määrään. Toisaalta kiinteän koron taso on tyypillisesti vaihtuvakorkoista, euriboriin sidottua lainaa korkeampi. Täten vaihtuvan ja kiinteäkorkoisen /-jaksoisen luoton yhdistelmä on tyypillisesti paras vaihtoehto luottosalkun rakenteeksi.

Osana tätä katsausta talousjohtaja hakee aluehallitukselta valtuutusta solmia koronvaihtosopimusten teossa tarvittavat sopimukset pankkien kanssa. Soiten korkoriskin hallintapolitiikan mukaisesti talousjohtajalla on oikeus solmia johdannaissopimuksia korkoriskin hallintapolitiikan mukaisissa rajoissa.

Soiten lainanottovaltuudet

Valtioneuvoston hyväksymä Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen investointisuunnitelma 2023 – 2026 sisältää 69,8 miljoonan euron lainanottovaltuuden vuodelle 2023. Valtioneuvoston 1.6.2023 antaman päätöksen mukaisesti emme saaneet uutta lainanottovaltuutta vuodelle 2024. Lainanottovaltuus myönnettiin vain yhdelle hyvinvointialueelle. Valtioneuvosto perusti päätöksensä hyvinvointialueiden mataliin vuosikatteisiin. Lisäksi lainanottovaltuuksien laskentamallin mukaisesti hyvinvointialueille myönnettyt vuoden 2023 lainanottovaltuudet (yhteensä yli 3 miljardia) otettiin huomioon lainanottovaltuuksia laskettaessa vähentäen hyvinvointialueiden mahdollisuuksia saada lisävaltuuksia.

Vuoden 2024 lainanottovaltuuden epääminen ei vaikuta mahdollisuuksimme käyttää meille jo myönnettyä 69,8 miljoonan lainanottovaltuutta. Tästä summasta 53 miljoonaa euroa on varattu Sairaalanmäen rakentamiseen ja kalustukseen. Muu osa kohdistuu pienempiin rakennushankkeisiin, koneisiin, laitteisiin ja IT-hankintoihin.

Investointisuunnitelmamme 2024 – 2027 sisältää noin 14 miljoonan euron investoinnit vuodelle 2024, joita aiempi investointisuunnitelma 2023 – 2026 ja sen toteuttamiseksi saatu 69,8 miljoonan euron lainanottovaltuus ei kata. Näistä 5 miljoonaa euroa kohdistuu lisäinvestointeina Sairaalanmäkeen (jakaantuen vuosille 24-25) ja 9 M€ toimialueiden tarpeisiin (koneet, laitteet, IT-hankinnat).

Arviomme, että pystymme rahoittamaan edellä kuvatut investoinnit tulorahoituksella. Arvion taustalla on Aluevaltuuston 5/2023 hyväksymän lisätalousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2024 - 2025 vuosikatearviot: vuosikate 8,2 M€ (2023) ja 11,4 M€ (2024). Nämä ovat konkreettisia rahavirtoja, jotka jäävät kassaan kulujen vähentämisen jälkeen. Toki edellytyksenä on, että vuosikatearviot toteutuvat. Sen varmistamiseksi toimintamme kehittämisen ja kuluhallinnan edistämisen toimien on oltava systemaattisia ja jatkuvia. Edellä kuvatun lisäksi aluevaltuusto hyväksyi 5/2023 talousarvioraamin vuodelle 2024, jonka mukaisesti lähdemme suunnittelemaan vuoden 2024 talousarviota 700.000 euroa lisätalousarviota kunnianhimoisemmalla vuosikatetavoitteella (11,4 M€ =>12,1 M€). Raamin käsittelyn yhteydessä puhutusti, riittävä vuosikatteen taso on vastuullista toimintaa tulevaisuuteen varautumiseksi sekä lainanottovaltuuden saamiseksi myöhempinä vuosina.

Tulorahoituksen riittävyttä investointeihin edesauttaa myös Soiten hyvä kassatilanne. Nykyinen velkakirjalainojen yhteismäärä noin 57 miljoonaa euroa sisältää 12/2022 nostetun, vuoden 2022 talousarvioon sisältyneen 11 miljoonan euron talousarvolainan. Lainan nostaminen ei olisi ollut välttämätöntä kassan riittävyyden johdosta. Varauduimme tuolloin tulevaisuuden tarpeisiin tiedostaen, että emme todennäköisesti saa lainanottovaltuutta vuoden 2024 investointeihin.

Vuoden 2024 investointien rahoittamisen lisäksi meidän pitää pystyä hoitamaan lainasalkkuamme tulevana vuonna kohdistuvat noin 6,5 miljoonan euron lainanlyhennykset. Tämäkin vaatii meitä huolehtimaan taloudestamme siten, että vuosikate on riittävällä tasolla muodostaen puskuria kassaan.

Päätösesitys

Aluehallitus

1. merkitsee tiedoksi Soiten luottosalkkua koskevan katsauksen;
2. merkitsee tiedoksi Valtioneuvoston päätöksen Soiten lainanottovaltuudesta vuodelle 2024;
3. valtuuttaa talousjohtajan allekirjoittamaan korkoriskin hallinnassa tarvittavat asiakirjat (johdannaissopimukset ja niihin liittyvät muut sopimukset) OP:n, Danske Bankin, Nordean ja Kuntarahoituksen kanssa;
4. merkitsee tiedoksi, että Soiten korkoriskin hallintapolitiikan mukaisesti talousjohtajalla on oikeus solmia johdannaissopimuksia hallintapolitiikan mukaisissa rajoissa.

Päätös

Hyvinvointialuejohtaja muutti kokouksessa päätösesitystä siten, että alkuperäisen esityksen kohdat 3. ja 4. poistetaan ja lisätään päätösesitykseen uusi 3. kohta: merkitsee tiedoksi, että käynnistetään korkoriskin hallintapolitiikan päivitys, joka tuodaan myöhemmin päätöksentekoon.

Aluehallitus päätti

1. merkitä tiedoksi Soiten luottosalkkua koskevan katsauksen;
2. merkitä tiedoksi Valtioneuvoston päätöksen Soiten lainanottovaltuudesta vuodelle 2024;

3. merkitä tiedoksi, että käynnistetään korkoriskin hallintapolitiikan päivitys, joka tuodaan myöhemmin päätöksentekoon.

Merk. tied. talousjohtaja Helinä Saarela esitteli asian kokouksen alussa.